

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Vreme bine primită

(+). Suntem în Postul Mare și ne pregătim de prăznuirea cu vrednicie a slăvitei Invieri. Care știm că vine după Vinerea Patimilor. Răstimpul acesta de cucernică așteptare Biserica dorește ca toți fiii săi să l'îmbogățească în faptele lăpădării de sine săvârșite în sfântă reculegere duhovnicească. Spre care scop rânduiește în chip deosebit înfrînarea pornirii spre nesăț, osândește aspru petrecerile care duc la risipirea gândului și leagă de inimă tuturor să stăruie în rugăciune, primind cu suflet curățit de păcate taina preasfântă a împărățeniei.

Toate aceste rândueli străbătute de spiritul Crucii se întemeiază pe cuvântul și pilda Celui ce prin moartea sa pe lemnul Crucii a biruit moartea, precum și pe îndemnurile cu vorba și cu fapta ale urmașilor nemijlociți ai Domnului și a tuturor sfinților, din toate vremurile, de toate condițiile și din toate părțile lumii. Răscumpărătorul e categoric: Cel ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea sa în toată ziua și să-mi urmeze mie (Lc. 9, 23). La rândul său Apostolul Neamurilor ne asigură că cei cari sunt ai lui Hristos și-au răstignit trupul cu patimile și cu poștele (Gal. 5, 24) și dă creștinilor sfatul să omoară (=mortifice) mădularele lor cele de pe pământ (Col. 3, 5), să se desbrace de omul cel vechiu și să se îmbrace întru cel nou (Col. 3, 9-10), pentru că dacă vor trăi după trup vor muri și numai dacă vor omori cu Spiritul faptele trupului vor trăi întru Domnul (Rom. 8, 13). Tocmai de aceea să nu se piardă nici când din vedere adevărul mare și sfânt pomenit mai sus, că adevărații sunt ai lui Hristos, cari și-au răstignit trupul cu patimile și poștele.

Creștinii trebuie să știe mai bine ca oricine că au fost și sunt draci cari nu pot fi scoși decât cu post și rugăciune și că aceste duhuri rele au făcut și fac mereu jertfe multe și printre cei însemnați cu semnul mântuirii. Drept că nici postul, nici ajunul, nici priveghierile, nici rugăciunea făcută cum se cade, nici caznele trupesti, de orice fel ar fi, nici înfrînările pornirilor lăuntrice, nu sunt prea ușoare și nici plăcute firii plecate spre moleșire a omului. Cu toate acestea rămâne adevărat că în viața sufletească progresul e în proporție cu sila care și-o face cel care se află pe calea mântuirii: *Tantum proficies, quantum tibi vim intuleris* (Toma Kempis).

Preoții, mai cu seamă, trebuie să fie în clar cu un lucru: Fără de o strașnică disciplină ahetică a lor nu vor înainta într'ale Spiritului nici ei înșiși, nici păstorii lor. Turma lăsată în grija unui păstor comod se risipește și o sfâșie lupii. Cât a pățimit un sf. Ioan Vianney pentru parohia Ars, e știut. Și la ce a ajuns, iarăși e știut. Și ca sfântul acesta — rest a splendid al Păstorului celui Mare și al Sfinților Apostoli — au purces toți câți au săvârșit în pastorație lucruri mari spre mărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor. — *Esti în vreme primită: pasă de fă așisderea!*

Unirea credinții

Pentru unirea celor două biserici românești — Realizarea vechiului vis este posibilă

(*) În „Vitorul“ bisericesc dela București aflăm un frumos articol al Păr. Seb. Stanca, despre „Unificarea celor două biserici românești“. L-am citit cu vie bucurie. Fiindcă e scris fără patimă, senin, civilizată și cu dorința sinceră de a ajunge la unirea pe care o visăm cu toții. — Se cuvine să subliniem deosebit acest ton pașnic și obiectiv, fiindcă el e atât de rar în publicațiile ortodoxe dela noi. Păcat, de sigur, fiindcă numai pe această cale putem ajunge la țintă. Unirea se face prin iubire; nu prin insulte, nici prin manevre de odioasă culierie politică.

Dar nu numai forma articolului ne încântă, ci și cuprinsul lui. *Iscălim cu plăcere o bună parte din constatările Păr. Stanca*. Suntem de acord în a slăvi binefacerile „morale, religioase, sociale și naționale“ ale unirii și ne dăm seama că chiar și sub raport material, bugetul Statului ar înregistra o ușurare simțitoare. Ne bucurăm împreună de împrejurarea că problema a ajuns pe primul plan al actualității, că ea se discută cu aprinderea pretutindeni, nu numai în presă, ci și pe stradă și acasă, în familiile de preoți și de fruntași mireni deopotrivă. Putem da cele mai categorice asigurări că la noi există cu adevărat „dragostea curată pentru neam și țară, intențiuni sincere, bună voință și înțelegere, renunțare la ambițiile deșerte“, adică toate condițiile de care Păr. Stanca face atârnoare, cu drept cuvânt, deslegarea norocoasă a istoricelor probleme. Nu există sacrificii și renunțări personale pe care ierarhia bisericii unite să nu le ofere cu bucurie pe altarul marelui împăcării!

Dar este oare cu putință, între actualele împrejurări, unirea cea atât de necesară? Păr. Stanca afirmă fără șovăire: da! Singura greutate serioasă ar fi deosebirile de credință. Dar, „cu tot separatismul de astăzi, între cele două biserici, temelurile dogmatice au fost și sunt și astăzi aceleași fără nici o deosebire“. „Cele patru puncte“ despărțitoare, în realitate nu există. Uniții nu întrebunțează azima la liturgie; cultul purgatorului nu există la uniți; „filioque“ lipsește din credeu. „Singurul punct de deosebire ar fi legătura canonică cu scaunul Păpilor dela Roma, căruia biserica oficială unită îi recunoaște primatul. Dar legătura canonică și ecumenică — adaugă Păr. Stanca — între biserica ortodoxă și catolică există și astăzi. Distanțele ce s'au crețat în cursul vremii între ele nu ating temelurile dogmatice primordiale, ci sunt diferențe dictate de alte considerații ale dezvoltării istorice“. Astăzi, în general, biserica, chiar și în statele catolice, merge pe drumul organizării naționale, având drept țintă

o „biserică națională în stat național cu caracter autonom, rămânând fiecare numai în legături canonice și dogmatice cu biserica universală“. Este numai firesc, prin urmare, că: „țara noastră încă trebuie să-și aibă biserica ei cu caracter național autonom, având în frunte pe patriarhul țării românești. Ea se încadrează deci în biserica universală ca o patriarhie separată și independentă, menținând legătura ecumenică cu toate patriarhiile celorlalte“. De dragul uniților, s'ar mai putea face încă o concesie: să se recunoască Păpilor atributul de primus inter pares, în ierarhia ecumenică a bisericii universale creștine.

Am rezumat mai pe larg această parte a articolului Păr. Stanca, fiindcă ea cuprinde miezul problemei. Într'adevăr, unirea celor două biserici este un act religios, înainte și mai pe sus de toate o unire în credință. Toate celelalte aspecte ale problemei sunt secundare și atârână cu totul de acest sămbure lăuntric din care crește arborele bisericii.

Avem bucuria de a ne putea declara și în acest punct esențial în bună parte de acord cu Păr. Stanca. Patrimoniul sufletesc al celor două biserici românești este aproape în întregime comun. Și comun în esență cu moștenirea de credință a Romei. În tot cazul, asupra principalelor „puncturi“ în care părem deosebiți — și pe care nu le discutăm aici — unirea s'a și realizat, în toată forma, încă acum 500 de ani, în sinodul dela Florența. Noi, Românii, am iscălit actele aceluia sobor istoric. Nici odată n'am contestat valabilitatea acelor semnături și nu am denunțat formal unirea făcută. Cel mult, prin vitregia vremilor, ea a rămas umbrată și uitată. Oricum: temelul unirii în credință îl avem. — Poate așa înțelege Păr. Stanca afirmația că „legătura canonică și ecumenică“ între Roma și Răsărit există și azi. Altă explicație nu găsim pentru această afirmațiune.

Rămâne, prin urmare, ca singură dificultate chestiunea Primatului papal. Aci se înșală nișel, în parte numai, Păr. Stanca. Primatul de jurisdicție este dogmă de credință; nu se mai poate renunța la el fără răsturnarea întregului edificiu al credinții catolice. În concret însă, acest primat nu împledește întru nimic tendința firească și justă a bisericii românești de a fi o Patriarhie autonomă, națională. Păpilor înșiși apără și cultivă cu strășnicie ritul orientat în toată curățenia lui; respectă pe de-a-ntregul venerabila disciplină orientală. Proiectul codului de drept orientat, acum în lucrare la Roma, nu are problemă mai amănunțit și mai temeinic studiată decât aceea a Patriarhilor și are tendința categorică de a reinvia vechea

slavă și putere a patriarhilor de demult. În această privință, prin urmare, toate dorințele noastre de viață răsăriteană și națională, în sânul Bisericii universale, ar fi nu numai ușor de împlinit, ci ar căpăta chiar putere și strălucire nouă. — Singurul lucru necesar este, așa dară: să mărturisim aceeași credință. În marginile acestei credințe unitare și universale, am avea apoi toată libertatea și toată independența națională pe care o dorim.

Nu mai adaogăm aci toate celelalte avantagii necontestate care ar rezulta pentru neamul nostru și pentru biserica noastră din această încadrare a ei „în legăturile dogmatice și canonice“ ale Bisericii universale. Am avea nu numai mângălerea adânc creștinească de a fi împlinit noi marea poruncă a Mântuitorului: ca toți să fie una, și de a fi deschis și pentru celelalte ortodoxii poarta cea largă a unirii; ci noi Românii, în deosebi, în situația în care ne găsim ca neam și ca viață bisericească, am avea de câștigat nespuse de mult dintr-o vie comunitate spirituală cu rodnicia minunată a Bisericii apusene. Cu bună credință nimeni nu va putea tăgădui îndreptățirea acestor nădejdi.

În concluzie: din marea unire a credinții, prin care s'ar realiza imediat unirea celor două biserici românești, noi n'am avea de pierdut nimic, dar absolut nimic, nici sub raport religios, nici național. Ne-am păstra întreg patrimoniul credinții, ritual și disciplina, ne-am organiza într-o puternică patriarhie românească autonomă, încadrată în universalitatea Bisericii prin legăturile ei canonice și dogmatice cu Roma verhovnicului Petru. În schimb, multe și mari ar fi binefacerile care ne-ar veni, dela Dumnezeu și dela oameni, ca răsplătă a acestei fapte creștinești și românești.

Modalitățile practice și formalitățile unirii pe teren, nu le discutăm. Ele se vor desprinde limpede și firesc din unirea în credință despre care am vorbit și care este temelia întregii acțiuni. Păr. Stanca se grăbește cu sugestia pe care o face în această chestiune. „Având în vedere — zice Sfinția Sa — faptul că unirea [dela 1700] a fost un act politic de stat, opinia publică de astăzi crede că reunirea celor două biserici s-ar putea realiza mai bine și mai just tot printr'un act politic de guvernământ, urmând ca statul românesc să anuleze

actul dela 1700, decretând un fel de „restitutio in integrum“ a situației bisericii românești din veacurile dinainte de 1700“. — Nu știm în ce măsură aceasta o fi „opinia publică de astăzi“. Generală cu siguranță nu este. Corectă cu atât mai puțin. Lăsând la o parte toate discuțiile asupra trecutului, este cum nu se poate mai limpede adevărul, că unirea alor două biserici nu este un simplu act de guvernământ politic. Ci un act profund religios, o unire a credinții. Numai o astfel de înfrățire poate fi rodnică și statornică. Orice alte încercări și alte intervenții de altă natură n'ar face decât să înrăutățească situația actuală, să sporească vrășmășile și să închidă din nou, pentru vreme lungă, calea unirei celei mari și sincere.

Pentru realizarea acesteia, a unirei adevărate, sincere și frățești, în dreapta și universală credință, acum mai mult decât oricând: Domnului să ne rugăm!

Ortodoxia greacă la moartea Papei.

Semioficiosul Vaticanului „*Osservatore Romano*“ (18. II. 39), încrețează, cu stima pe care o merită un atare gest, faptul că ortodoxia greacă a pomenit pe Papa enciclicei „*Mortalium animos*“, cu deosebită căldură și respect. Gazetele grecești — observă numitul cotidian — au publicat bogate însemnări biografice și fotografii de-ale defunctului Pontifice Roman. Totodată au reliefat că toată creștinătatea, fără deosebire de confesiune, se închină cu venerație în fața celui ce a întrupat în sine, cu o demnitate plină de curaj și senină, energiile duhovnicești ale Bisericii, și și-a cheltuit toate puterile în slujba păcii. În același timp mai remarcă aceleași gazete grecești erudiția mare a acestui Papă și perfecta-i stăpânire a limbii elene, precum și simpatiile lui pentru Grecia.

Trecând la amănunte, „O. R.“ reține din *Kathimerini*: „Lupta lui împotriva bolșevismului e, în general, împotriva teoriilor anticreștine. Alipirea sa de legea Bisericii i-a dat prestigiul necesar spre a-i prezenta în ochii popoarelor drept Pontificele venerat care s'a ținut fidel și neclintit pe ceea ce formează temelii Bisericii. Lumea ortodoxă elenă, care înțelege adânc lupta lumii catolice, la parte cu vie compătimită la această pierdere“.

„Glasul Sfântului Părinte — scrie *Protonotariu* — s'a ridicat totdeauna impunător în favoarea păcii și al dreptății în mijlocul violenței patimilor și antagonismelor. Dânsul s'a bucurat astfel de stima guvernelor și a neamurilor care cred în justiție și socotesc pacea ca unul dintre cele mai mari bunuri“.

„Moartea Papei Pius XI — declară *Elettron Vima* — nu atinge numai popoarele catolice, ci toți creștinii văd în moartea sa dispartiția unei figuri luminoase, a cărei activitate a trecut peste marginile intereselor spirituale ale credincioșilor săi“.

Periodicul *Ethnos* aduce, din peana d. V. K'arellis, dir. agenției din Athena, un articol intitulat „Pius XI elenistul, umanistul, Papa păcii“. În acest articol autorul amintește cum o lume întreagă, vreme de mai bine de două ani, a urmărit lupta epică a Moșneagului din Vatican cu moartea și surprinderea admirativă ce o producea știrea că nu numai că n'a murit dar că primește, cu agilitate tinerească, grupuri de pelerini, rostește discursuri împotriva celor ce prigonesc credința, face proteste și vorbește la Radio în interesul credinței, a moralei, și a celor asupriți. Îi aduce, apoi, elogii ca unuia despre care istoria va vorbi ca despre un Papă mare, continuator al unei tradiții strălucite de umanism și elenism. Reînvie, apoi, și amintiri personale de pe vremea când Achille Ratti era prefect al „Ambrosiane“ din Milano și clasifica codicii grecești ai acelei biblioteci și pomeniște cum la plecarea sa din fruntea acelei instituții, a vorbit cu deosebită dragoste de „Cântecele refugiaților“, scrise de Costis Palamas, pe cari le asemăna cu cele mai frumoase cântece ale lui Leopardi. În aceeași serie de idei autorul mai amintește și scrisoarea autografă a Papei Pius XI, către regele Constantin al Greciei, într-o splendidă limbă greacă antică, precum și înțelegerea înaltă a acestui Papă pentru prăznuirea săborului dela Ferrara-Florența de acum cinci veacuri închelate și sfârșite susținând că acest Papă va intra, cu toată dreptul, în istorie ca „Papa Păcii“.

Reținem și noi aceste aprecieri demne care pot sluji drept pildă unor tipărituri eparhiale ortodoxe dela noi, respingător al pătimășe, chiar și în momente ca acestea (P. Străjeru).

□ □ Foiața „Unirii“ □ □ Politica Vaticanului sub Pius XI*)

[...] În timpul vizitelor mele la Roma, am trecut, seara, de câteva ori să privesc ferestrele etajului al treilea din aripa Vaticanului care dă înspre țărnuțul stâng al Tiburului, și care, luminate, arătau că Sfântul Părinte face politică la biroul său. Fiecare umbră ce se profila pe geam mi se părea a fi a lui: a omului care a stins conflictul deschis prin protestările lui Pius al nouălea contra „spoliațiunilor“ teritoriale din care a leșit unitatea Statului Italian.

Un Papă cu geniu politic

Ales la 12 Februarie 1922, în locul lui Benedict XV, la ora 11 de dimineață, într'al patrulea tur de scrutin, acest sfânt dela Milano, a reprezentat ideea pau-catolică pe pământ, cu

*) Presa românească merită laudă și recunoștință pentru felul cum a prezentat lumii moartea lui Pius XI și pentru aprecierile juste pe care le-a avut privitor la figura de uriaș a Pontificelui dispărut. Împlinim o plăcută datorie reproducând — pe cât ne îngăduie spațiul — rândurile mai semnificative și mai cuprinzătoare din diferitele gazete, între ele cele publicate de d. R. *Dianu* în „*Curentul*“ (12-2-39), merită atențiune deosebită. Reținem părțile esențiale. — N. Red.

o rară demnitate și forță. Papă politic, el a cunoscut întreaga galerie a oamenilor mari din secolul său. A cunoscut, între alții, pe Lenin și Cicerin și a avut geniu profetic de a nu fi crezut niciodată în evoluția pacifică a Sovietelor. Dimpotrivă, a apreciat pe generalul Weygand pentru faptele sale de arme în Polonia și pe mareșalul Foch, pe cari i-a cunoscut.

Nimeni nu a putut cunoaște mecanismul intelectual și sufietesc al acestui Suveran Pontif. Ca om de cultură, el a construit biblioteci, în locul grajdurilor găzui vaticane, înobilate cu încă un sfert de milion de volume și cu manuscrisele bibliotecii Chigi, dăruite de d. Mussolini, după acordul dela Latran. Ca geniu politic e primul care a introdus egalitatea de tratament a Chinei și a Indilor, cu alte națiuni. El a opus o indulgență superioară atât intoleranței cât și fanatismului rasei galbene. Rezultatul (destul de controversat încă) al acestei politici pare a fi fost o apreciabilă pace a Vaticanului cu Asia. Cert este că Papa a sprijinit Japonia în fața bolșevismului chinez, iar căderea Mançuriei a favorizat expansiunea catolică în China.

Pentru politica externă a Vaticanului, Papa Pius XI a internaționalizat congregațiile de misionari pe deoparte, iar pe de alta, a concentrat la Roma atât „*Propaganda Fide*“, cât și „*Catholic Extension*“...

Intre Papa și Mussolini

Fapta lui politică de cea mai mare importanță, este acordul dela Latran, prin care au fost reluate relațiunile dintre Regele Italiei și Pontiful Creștinătății. Negocierile au început în 1926 și au durat în cel mai teribil secret trei ani și jumătate. Nimeni n'a știut. A fost un record diplomatic.

Lupta lui Mussolini cu franc-masoneria înlesnit acordul cu Vaticanul. Școlile din Italia au recăpătat crucifixe. Papa s'a arătat sensibil față de actul șefului fascist.

Autoritar însă ca d. Mussolini, Pius XI n'a consultat în timpul tratativelor nici Colegiul Sacru, nici Corpul Cardinalilor, nici Corpul Episcopilor. A negociat singur, angajând o imensă răspundere și a făcut un mare bine Bisericii și Italiei, în același timp.

Ce e acordul dela Latran?

Un document diplomatic foarte curios Pare a nu fi decât un schimb de grațioase formalități între Temporal și Spiritual. În realitate, Papa reduce suveranitatea sa cu foarte puțin, în ce privește clauza sine qua non, generatoare de dificultăți politice în politica Italiei. În schimb, obține recunoașterea și garanția exterritorialității Vaticanului, care e stat liber și independent. Papa renunță apoi la garanția internațională, mulțumindu-se cu aceea a sem

Papa Pius XI și Români*)

Ca și eruditul său înaintaș, istoricul Papa Pius II Piccolomini, Papa Pius al XI nu numai că a cercetat cu deosebit interes trecutul poporului nostru, dar în simpatia caldă pe care manifesta pentru românism ori de câte ori se ivea prilejul, nu-și ascunde convingerea că poporului român li este hărăzită o mare mișcare spirituală în viitor.

Deși acest simțământ îl mărturisea de referință fiilor săi duhovnicești, totuși Sfântul Părinte nu pierdea nici o împrejurare de a averta Românilor iubirea-i părintească.

„Iubiți fi, — spunea cu glasul-i atât de cald și blănitivitor Papa Pius al XI pelerinilor români veniți să primească binecuvântarea, — voi sunteți de două ori români: Români prin origină și Români prin credință“.

Să nu se creadă că vorbind astfel, marele pontif se referea numai la biserica Românilor. Ar fi o mare nedreptate adusă marelui duhovnic, de adevărat vicar al lui Hristos.

Ca și papa Benedict al XV-lea, Papa Pius XI lea s'a ocupat mult de Români, pentru că a fost un mare mecenat. Fără darul Său de câteva zeci de milioane, biserica unită românească n'ar fi putut avea impunătorul colegiu „*Pio Rumeno*“, ce străjuește de pe înălțimea S. Anniccolo, ca și bimilenara Colonna a lui Traian, afirmarea daco-românismului în Cetatea Eternă a lumii.

Cu prilejul inaugurării acestui colegiu pontif, în inima catolicismului, cu mare fast, pe 9 Mai 1937, — ziua aniversării imperiului roman, aleasă de însuși Sfântul Părinte. — în *Constituația Pontificală*, care s'a citit în fața așezimintului cardinali și prin care se creia colegiul, a spus că Pius XI, care dase numele Său colegiului, a vrut să proclame nu numai latinitatea poporului român, ci să aducă omagiul Său postum poporului nostru de eroism creștin, care a cultivat prin Ștefan cel Mare.

„Intre Domniitorii români — spunea Papa Pius XI-lea — se înalță Dnml Moldovei, Ștefan cel Mare“.

*) Rândurile acestea conțin un frumos și meritat omagiu pentru Papa care a iubit cu adevărat și în chip deosebit neamul românesc. Imprejurarea că le scrie d. G. Lungulescu, în „*Univer-sul*“ (16—2—39), nu face decât să sporească valoarea. — N. Red.

urii lui Mussolini. Obține separațiunea de guvernul regal, acceptând însă un concordat înlocuit pe prescripțiunea dreptului canonic, un concordat mai generos decât chiar al celor mai favorabile state. Catolicismul e recunoscut ca religie de Stat în Italia. Căsătoria religioasă e recunoscută cu efecte civile și legale. Guvernul italian nu mai e consultat pentru alegerea șefilor de stat, în schimb aceștia depun jurământ de fidelitate autorității regale. Printr'o clauză specială, Italia acordă Sfântului Părinte un o indemnizație care-i asigură independența materială, care sumă este desigur mai mare decât aceea pe care Italia ar fi cheltuit-o pentru a-l accepta. Vaticanul ar fi acceptat regimul garanțiilor internaționale.

Industria față de „L'Action Francaise“, față de Geneva și față de Germania

Mulți au fost acela cari au crezut că Papa Pius XI a acceptat protectoratul Quirinalului. Conflictul dintre gruparea „*L'Action Francaise*“ și Vatican, Papa s'a arătat extrem de echilibrat și a veghiat exclusiv asupra interesului național, cu toate că poate d-lui Mussolini i-ar plăcut o atitudine mai indulgentă față de gruparea din Franța. Este un exemplu al desăvârșitei independențe pe care a păstrat-o Pius al XI-lea.

Trebuie adăugat că Ducele Mussolini nu

cel Mare și biruitoar și pe care înaintașul nostru Ștefan cel Mare îl numește adevărat aliat creștin al credinței“.

„Acelaș Papă — continuă actul pontifical, — pentru a îmbărbăta pe acest Domn, în acelaș an cu bunăvoință i-a dat indulgență deplină de un an sfânt, precum și iertare de păcate, care trebuiau să fie dobândite de toți cetățenii de sub stăpânirea sa“.

Felul în care Papa Pius al XI-lea, care, ca fost prefect al celebrei biblioteci Ambroziană din Milano și a Vaticanului din Roma, era de o vastă erudiție, vorbește despre origina latină și caracterul primar al creștinismului românesc, constituie cea mai prețioasă apologie:

„*Papil dela Roma* — spune marele Pontif — cari totdeauna au arătat dragoste deosebită pentru toate popoarele Răsăritului și n'au cruțat nici griji, nici ostenele pentru a veni în ajutorul lor, au iubit în deosebi nobilul neam al Românilor, care trăgându-și obârșia din seminție romană, pe bună dreptate e privit ca stul acestei sfinte cetăți“.

„Acest neam, deși s'a încheșat abia la sfârșitul Impăriei romane, totuși a reținut învederate semnele grației și ale civilizației sale și și-a păstrat cu bărbăție caracterul în mijlocul atâtor frământări“.

După ce arată plămădirea daco-românismului și menirea lui, Sfântul Părinte caracterizează astfel vitalitatea și energia spirituală a noului popor, ca și continuitatea noastră istorică:

„*Mai apoi, când de pretutindeni năvăliseră barbarii, era din cale afară de greu să dai un ajutor acestui neam; totuși, acest popor, dobândind atâta putere și virtute din vechiul Lațiu, nu s'a prăbușit, ci pe încetul s'a răspândit până la malurile spălate de Pontul Euxin (Marea Neagră). Ea, ca un arbore vânos care și trimite ramurile în toate părțile, la miez-noapte el a atins Nistrul, iar la miez-zi Macedonia și Grecia“.*

În acest act fundamental, Papa Pius al XI-lea pune capăt discuțiilor asupra originilor creștinismului nostru, statornicind cu înalta autoritate, că:

„*Nici acestui vlăstar al poporului roman nu i-a lipsit lumina credinței creștine. Căci în timpul cel mai vechiu se găsesse mucenici atât la Durostor (Siliștra), cât și la Axiopolis (Hinoș) și Tomis (Constanța), care și-au vărsat sângele pentru numele lui Hristos. Și cu toate că afară de mucenicia pălinită de ei, nu mai știm altceva din viața lor, totuși această mucenicie, fiind mai presus de îndoielă, grădește îndeajuns“.*

Și ca o întărire a marilor adevăruri istorice de mai sus, Sfântul Părinte adaugă:

„*Precum viața Românilor, așa și începuturile vieții lor biserictești au ieșit din izvor latin, ceea ce vede și de acolo, că cuvintele mai de seamă, care arată ideile învățăturii creștine, au caracter latin“.*

Mă opresc aici, cu toate că întreaga constituțiune e o strălucită și documentată ple-

a întreprins nimic exagerat pentru a ridica în dextera lăsat asupra monarhiștilor francezi, amintindu-și desigur că acestui superior prelat, el datorește unul dintre primele succese ale carierei sale politice: sfârșitul chestiunii romane.

Pius XI nu a vrut să semneze tractatele de pace și asta e încă una dintre cauzele slăbiciunii lor. Vaticanul însă nu le-a criticat niciodată, și nici nu a dat sprijin forțelor revizioniste, cu toate că s'au făcut mari presiuni în acest sens. Papa însă a dat aprobarea sa pentru Pactul Societății Națiunilor, declarând că vede în el un instrument al conciliațiunii internaționale. Mai târziu, Sanctitatea Sa a semnat Pactul Briand-Kellogg, împotriva războiului.

Persecuțiunilor catolice din Germania, Vaticanul le-a opus o intransigență neîndurată, lucru care face ca până în această clipă tensiunea dintre Biserică și guvernul dela Berlin să fie extraordinară. Anschlussul cu Austria catolică și transferul teritorial din Cehoslovaquia catolică a îndârjit și mai mult aceste raporturi.

Vaticanul însă nu se arată dispus să cedeze în atitudinea sa, și această consecvență papală constituie una din sursele prestigiului catolicismului, cu toate că starea la care a dat naștere amenință grav funcțiunea axei Berlin-Roma, într'o seamă de prvințe.

Romulus Dianu

doarie în favoarea originii latine și a trecutului de adevărată spiritualitate creștină a românismului.

Și aceasta, pentru a releva și din alte manifestări adâncă simpatie și înțelegere pe care marele dispărut o avea pentru noi Români.

Cu patru ani înainte inaugurării cu atâta fast a colegiului „*Pio Rumeno*“, în Ianuarie 1933 se inaugurase la Roma și palatul „*Scoalei Române*“, în prezența Ducelui, care, după propria-i spusă, s'a simțit atunci în familie latină.

La puțin timp, Sfântul Părinte primea în audiență pe d. prof. Dem. Gusti, care în calitate de ministru al instrucțiunii reprezentase guvernul.

Sfântul Părinte, contrar uzanțelor atât de riguros respectate la Vatican, a primit pe bărbatul de stat român în cabinetul Său particular, care avea pe jos așternut superbul covor românesc, oferit de femeile române din Lugoj în 1929, cu prilejul jubileului de aur al preoției Sale.

Întreținerea a fost deosebit de cordială și văzând plăcuta surpriză a oaspetelui Său, Sfântul Părinte i-a mărit-o, c'o rară delicatețe, dar și c'o atențiune care l-a impresionat.

„Tot cu prilejul jubileului Meu, — a spus Sfântul Părinte — am mai primit încă două daruri, pe care le prețuiesc deosebit.“

Unul este acest atlas istoric pe care l-a lucrat monsegniorul Cizar, arhiepiscopul latin al Bucureștilor și care arată, în 25 de planșe istorice, continuitatea neîntreruptă a poporului român, în străvechul pământ al Daciei“.

Apoi, ducându-se la bibliotecă, a luat o troiță românească, de o rară simplitate, dar cu măiestrie sculptată în lemn și arătând-o d-lui Gusti, i-a adăugat:

„Troiașă aceasta, atât de armonioasă în simplitatea ei, îmi este foarte dragă și cu cât o privesc mai mult cu atât îmi scoboară mai multă pace în suflet“.

Astăzi, când Sfântul Părinte a plecat spre regiunile de lumină divină ale lui Isus noi știm că între neprețuitele comori și capod'opere ale muzeului pontifical, a umilă troiță, pe care El a iubit-o, simbolizează într'un colț intim al Vaticanului recunoștința poporului român pentru marile dispărut.

G. Lungulescu

Câți Papi vor mai fi? Viitorul e în mâinile lui Dumnezeu și, în ce privește nenumărate amănunte, absolut tăcut oamenilor. Totuși, muritorul născut din femele e ispitit de dorința de a ști ce aduc anii și veacurile ce o să vină. Așa, creștinătatea a fost și e frământată de gândul la capătul lumii: când va fi? cine-l va ajunge? cine va fi Papă atunci?

Cu privire la toate aceste întrebări s'au înregistrat mai multe răspunsuri „profetice“. Firește că Biserica nici când și nici pe una nu și-a însușit-o. Au făcut însă multă vâlvă și dau și acum de gândit la multă lume „profetice“ ce se atribue sf. Malachia (+1148) arhiepiscopul irlandez, publicate la 1595 de benedictinul A. Vion (*Lignum Vitae*) și în cari se cuprind scurte caracterizări a Papilor, începând cu a. 1143 și până la sfârșitul veacurilor. Și trebuie remarcat că se potrivesc de minune multe din acele caracterizări: Bunăoară papa 102 al catastihului profetic ce se spune a fi întocmit de sfântul pomenit e caracterizat: *Lumen de coelo* lumină din ceriu și revine lui Leo XIII, pe care-l prinde nu se poate mai bine. A fost doar un adevărat luminar ceresc. (Și chiar și în blazonul său pontifical apare un arbore și o stea pe ceriu). Papa focului euharistic, a cuminării zilnice, Pius X e numit *Ignis ardens*, (Foc aprins); urmașul său, Benedict XV, pe urmele pontificatului cărui s'au stins în războiul mondial zeci de milioane, e prevestit ca *Rel-*

gio depopulata (Religia depopulată) iar Pius XI care n-a vrut să știe de frică în fața muritorilor, oricine ar fi ei, e caracterizat: *Fides intrepida* (Credință neînfricată). — Pomenim toate creștea ca simplă curiozitate.

Și tot așa încreștam că, amăsurat acestor „profeții“, pân' la capătul lumii vor mai fi șapte Papi. Cel care urmează acum e semnalat ca *Pastor angelicus* (= Pastor ingeresc), iar celalalt precum urmează: *Păstor et nauta* (= Păstor și corăbier); *Flos florum* (= Floarea florilor); *De medietate lunae* (Papa semilunei); *De labore soli* (= Papa întunecimii de soare); *Gloria olivae* (= slava olivei). Cu privire la cel ce va fi cel din urmă Papă se precizează: „In vremea celei mai din urmă prigoniri a Bisericii Romane va stăpâni Papa *Petru II*, care-și va paște turma între multe încercări și cu trecerea acelora Cetatea de pe cele șapte coline va fi dărîmată și se va arăta înfricoșatul Judecător, să-și judece norodul“.

Ce să zicem de toate acestea, decât că: Qui vivra, verra. (Anchet P. Grecu)

Știri mărunte

Pentru odihna sufletului † Papa Pius XI s'a săvârșit săptămâna trecută în catedrala „Sf. Iosif“ din capitală o sfântă slujbă bisericească de către Exc. Sa arhiep. Cisar al Bucureștilor, în sobor de preoți. La acest serviciu divin au asistat dd. consilieri regali N. Iorga, dr. Anghelescu și G. G. Mironescu, apoi dd. E. Urdăreanu, ministrul Palatului, gen. Balif, mareșalul Curții, baron Stîrcea, gen. Iasievici, șeful casei militare a M. S. Regelui și dd. miniștri: Armand Călinescu, Grigore Gafencu, Mitiță Constantinescu, gen. dr. N. Marinescu, gen. P. Theodorescu, M. Ghelmegeanu, s. a. în frunte cu *Suveranul și cu Marele Voevod Mihailu*. După ce s'a terminat requiem-ul, M. S. Regele și Marele Voevod au fost conduși la ieșire de înalți demnitari și de cler.

Spre mărirea lui Dumnezeu și binele sufletelor. „Reuniunea Femeilor Române Unite“ din Blaj, care are în frunte pe dna Emilia Hopârteanu, s'a îngrijit ca, zi de zi, întreg Postul Mare, să se facă în Catedrală adorarea Preasf. Sacrament, dela ora 8 dimineața, până la orele 20 seara, (Joi până la miezul nopții). În Săptămâna Patimilor se va face zilnic acelaș lucru până la miezul nopții, iar în Joia Mare noaptea întreagă până dimineața. Intenția: unirea Bisericilor. — Aceeaș Reuniune organizează Duminecă de Duminecă, în Paresimi, dela ora 3—4 după amiază, cuvântări bisericești potrivite pentru domnișoare meserize, iar după aceea, separat, pentru servitoare. — Mult rod sufletesc dela Domnul.

Locale. Dumineca viitoare, a doua din Paresimi, va predica în catedrală pâr. Dr. Leon Sârbu, duhovnicul Seminarului Teologic.

— Așteptat de intelectualii și școlăria Blajului cu deosebită simpatie, d. *Cezar Petrescu*, strălucitul scriitor moldovean și director al ziarului „România“, a ținut Dumineca trecută, în sala de gimnastică a liceului de băeți, dovedită deastădată absolut neîncăpătoare, o splendidă conferință, tratând subiectul: „Pe urmele lui Eminescu, la Blaj“. Des întrerupt de aplause călduroase, conferențiarul în asentimentul întregului public prezent, în frunte cu I. P. S. pâr. Mitropolit Alexandru, de încheiere, a fost viu elogiât de Ilustr. Sa Dr. Victor Macaveiu, prepozitul capitular.

Sâmbăta preoților. „Osservatore Romano“ (28 I 39) recomandă călduros susținerea mișcării religioase cunoscută sub numirea de

„Sâmbăta Preoților“. A luat ființă această mișcare în Belgia, la 1926, în urma stăruințelor pâr. A. E. Haegeman, călugăr franciscan. Scopul ei este: promovarea, prin rugăciuni fierbinți, a sfințirii preoților și trezirea de noi chemări preotești. Asociația are astăzi peste 22.000 membri în Belgia, Olanda, Luxemburg, Franța, Italia, Ungaria, Jugoslavia, Anglia. Toți membrii se obligă ca într'una din Sâmbetele fiecărei luni — pe cât se poate în prima ori într'a treia — să petreacă o oră în adorație în fața Preasfântului Sacrament și la alte patru date precise ale anului liturgic să se roage în chip deosebit pentru scopurile asociației.

La Alba-Iulia adunare mare. Poimăine, Luni, e hotărît să se țină la *Alba-Iulia* o mare adunare populară. Amândoi mitropoliții Ardealului I. P. S. S. *Alexandru* al Blajului și I. P. S. S. *Nicolae* al Sibiului au și lansat un *apel comun* în acest sens. La adunare, după cele vestite deja și pe calea presei, vor lua parte cei doi mitropolți cu episcopii sufragani, apoi intelectuali de-ai orașelor și satelor de dincoace și se prevede și o mare afluență de popor.

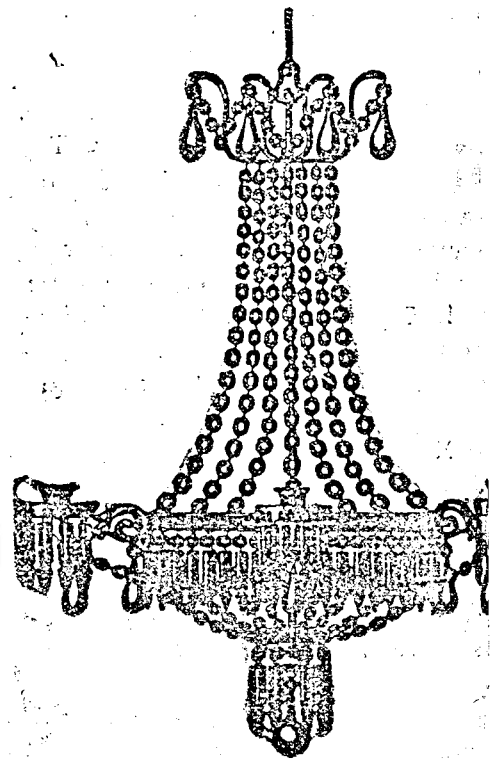
Apostolie desinteresată. Desp. Blaj al „Astrei“ și Camera de agricultură a jud. Tr. Mică au aranjat săptămâna aceasta la *Cisteiu* o serie de conferințe economice-culturale-morale. S'au deplasat în acest scop în numita comună și au cuvântat poporului (femeilor separat, afară de conferința religioasă și de încheierea seriei) ce s'a prezentat în număr foarte frumos, dd. consilier Boeriu, ing. preot Rușu, prof. V. Stoica, preot Dumitru Neda, medic veterinar Denifle, inginer silvic Alexandrescu, și dș. Băicoianu, măestră la Școala de menaj, care a rămas aci mai multe zile. — Toată vremea pâr. Truția, preotul local și d. inv. Firța, au stat într'ajutor conferențiarilor cum numai le-a stat în putință.

Aniversara săborului din Ferrara-Florența. Se împlinesc cinci veacuri de când s'a ținut la Ferrara-Florența săborul în care s'a făcut unirea bisericească a Răsăritului cu Apusul. Se știe anume că acest săbor ecumenic a fost deschis de Papa Eugen IV, în înțelegere cu Grecii, la Ferrara, în 6 April 1438, după sosirea aci a basileusului Paleologul și a patriarhului Iosif al Constantinopolului și a fost încheiat, prin semnarea decretului unirii de apuseni și răsăriteni, în 5 Iulie 1439, la Florența. — Momentul acesta mare și sfânt a fost prăznuit la Ferrara, în catedrală, deunăzi, printr'o liturghie solemnă în ritul coptic. A asistat o mulțime imensă, căreia, prin cuvântări ocazionale, i-s'a legat de suflet să ceară ceriului în rugi fierbinți să se ajungă iarăși la sfânta unire atât de mult dorită de toți cei buni din Răsărit ca și din Apus. Alte festivități de această natură vor urma.

Preoții scoși din învățământ. Ministerul de culte al *Austriei* a ordonat ca de aci încolo instrucția religioasă în școale s'o facă exclusiv învățători mireni. Motivarea: „catholicismul politic“ trebuie oprit. Adevărul însă îl descopere organul nazist *Salaburger Zeitung*, care nu se mai ascunde după degete, ci o spune brutal: „Instrucția religioasă autentică nu aparține instrucției școlare. Toată lumea știe doar' că dacă cineva vrea să se îndrepte după voia lui Dumnezeu, n'are lipsă să se țină de cutare părere a Bisericii. Educația cade exclusiv în sfera de influință a Statului. Va fi zadarnică orice încercare cu școale pe ascuns, ori de sacristie. Educația cunoaște o singură credință: credința național-socialismului“.

Monument unui preot erou. „Miracolul dela Vistula“, cum numesc polonezii lupta ce s'a dat în August 1920 între trupele de sub comanda lui Pilsudski și între bolșevicii ce atacau așa zicând în suburbiile Var-

șoviei și s'a sfârșit cu înfringerea roșia de Adormirea Precuratei, e una din cele mai glorioase amintiri ale Poloniei. Amintire strîns legată și de numele Pius XI, peatunci Achille Ratti, nunțiu în Varșovia și neînfricat încurajator spre cu bolșevicii. În acea măsurare de putere care atârna vicia ori moartea Poloniei distins în chip deosebit *Ignatju Skorupka* militar, un gând și o inimă cu trimisul rinte dela Roma. Această slugă a Domnului suflet de pară, a însuflețit, cu îndrăzneț arhanghel, oștirea polonă să asculte glasul și al nunțiuului papal și să treacă la atac frică. El a luptat și a căzut în fruntea și au pornit în ofensiva glorioasă al cărei nu l-a văzut, dar în care și el are atît parte. — Opinia publică a cerut și Muzei Capitalei polone a fost de acord să i se acestui erou în sutană o statuie impozantă frumoasa piață din apropierea bisericii Florian din Varșovia.

Comandați Polician

la

LIBRARIA ANCA — C

din sticlă-cristal, în diferite mărimi pentru bisericile noastre dela

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru toate mărimile cu 1—3 brațe, **cruci** de și cu talpă din lemn, metal, nichel și alce orice mărime; **Berete** din Klott; **Colți** preoți. **Brăe**, (cingulum) pt. teologi, protopopi, în diferite lățimi și culori, din sau lână. Se mai află: **Potire**, **Cibo**, **Cădelnițe**, **Chivot**, aurite și argintate; **pojele** pentru altar cu 1—4 clopoșele. **mul Crucii** (Calvaria) 14 buc. Icol hârtie fine colorate în diferite mărimi.

Mare depozit de **Ornate și p** gata, în diferite culori, cu prețuri reduse. de hârtie și picturi. Tot solul de rechiz primare, Cărți de rugăciuni și bisericilor dalloane, rozare și stesguri pentru Reo Marlane. Teatre și Monoloage populare lare. „**Drumul Crucii**“ avem gata în în lemn de stejar cu cruce și inscrip 120 × 75 cm. rama, iar 75 × 54 cm. pictate artistic în oleu. Lucrare artit toate cele 14 bucăți costă 35.000 Lei.

Cereți catalogul detaliat și ilus